

HEIS MONTØREN

▼ Nr. 2-2010 Årgang 42 ▲

Medlemsblad for Heismontørenes Fagforening

Leder av HMF, Rune Larsen

Forskrift for kvalifikasjoner for elektrofagarbeidere – FKE – er vår høyeste prioritet for tiden, men vi skal også forberede oss til årets tariffoppgjør og fokus på arbeidslivet generelt. Mye av dette sammen med andre fagforeninger og organisasjoner. FKE arbeidet fra Justisdepartementet og DSB handler også om EU tilpassinger, så utfordringene er ikke mindre av den grunn, tvert i mot. Dette gjør selvfølgelig sitt til at nettverket vårt i Norden og andre EU land også kontaktes i forbindelse med revideringsarbeidet med FKE i Norge.

På vegne av foreninga har styret flere store oppgaver og utfordringer framover. Da gjelder det å samle kreftene rundt i landet, velge vei og mål, og så brette opp armene og fordele oppgaver så vi når målet vårt.

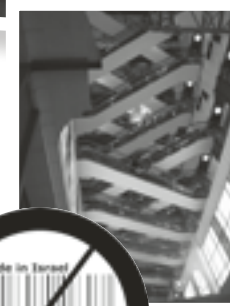
Jeg vil benytte anledningen til å takke for meg som leder av HMF, takke for tilliten og alle kontaktene som knyttes.

Nå skal jeg oftere treffe alle gode arbeidskamerater i Drammen, og gleder meg også til det.

Det har vært givende år midt i «smørøyet» av HMF sammen med alle medlemmer og på vegne av alle.

Innhold

HMF avd/klubb	1
Bruk av mobiltelefon	2
Vi minner om overtidreglene	2
Innrapportering av arbeidsulykker og nesten ulykker	3
Full seier i Lagmannsretten for elektriker i yrkesskadesak	4
Årsmøtet	5
Læringsamlinga 2010	6
Pass deg for fallgrubene	10
Hydraulikkheiser og krav til maskinrom	13
Den nye heistandarden – et angrep på sikkerheten!	14
Stø kurs mot nederlag – 2001 i reprise?	16
Hva er en standard?	17
Unntaket Norge	18
Nye krav om heis i bygg	19
Rulletrappen	20
BOIKOTTSTAFETT: Hva, hvordan, hvorfor	22
Folkeferie blir til LOfavør Feriereiser	23
Istid	24

HEISMONTØREN

Redaktør: Geir Løkke

I redaksjonen: Tor Erik Lundberg,
Dan Terje Rønning, Bengt-Olof Andersson
og Bjørn Tore Egeberg

Forsidebildet: Christopher Trela, New York

Nr. 2 – mai 2010

Redaksjonell adresse:
HEISMONTØREN
Schweigaards gate 34 f, oppgang 2
0191 Oslo
Telefon: 22 17 45 50
Telefax: 22 17 45 53
E-post: foreninga@heis.no

Årgang 42

Layout og foto: Redaksjonen
Ettertrykk anbefales når kilde er angitt.
Sats og trykktjeneste: 07 Gruppen AS, Oslo
Opplag: 1100
Redaksjonen er avsluttet 30. april 2010
Neste nummer: juli 2010
Neste deadline: 1.juli 2010

Østfoldavdelingen

Tor Erik Lundberg

Arbeidsmengden i avdelingen er stort sett uforandret. Det ser ut til at både Kone, Otis og Reber har arbeid så de klarer seg.

HMF har fått medhold i en klage til DSB vedrørende montering av heisalarm/toveiskommunikasjon på heiser av andre en vår yrkesgruppe. DSB slår fast at det kun er heis som skal montere alarmer på heisanlegg. Rapporter til HMF/NHK dersom du kommer over alarmer som er montert av andre. Meld også fra til heiskontrollen dersom du kommer over heiser som ikke er innrapportert til NHK slik at de får oppdatert sitt register.

Det er blitt avholdt årsmøte i avdelingen fredag 19. februar på Pizzanini i Fredrikstad. Noen av sakene som ble tatt opp var FKE, arbeidssituasjonen i Østfold og valg. Frank Hansen (Kone) ble valgt som nytt styremedlem. Tor Erik Lundberg (Reber) og Kenneth Bye (Otis) ble gjenvalgt. Det var bra oppmøte. Møtet ble avsluttet med sosialt samvær!

Nybakt montør Kim Steffen Hasfjord

Den 22. og 23. mars deltok Øivind Larsen (Reber) på FKE konferanse i Fredrikstad. På konferansen deltok også representanter fra HMF Oslo.

Minner om Gokart på Rudskogen fredag 11. juni, kl 1500. Påmelding til Erik Brostrøm (Reber). Vidar Nilsen (Kone) har påtatt seg ansvaret for etterpåfest.

Minner om årsmøte i HMF mandag 12. April, fra kl 1600. (Landsråd 11. og 12. april)

Ellers vil vi gratulere Kim Steffen Hasfjord (Reber) med bestått fagprøve. Kim kommer med dato for krympelag.

Aktiviteter i Østfold

SVØMMING
hver torsdag kl. 19.00
for HMF-medlemmer

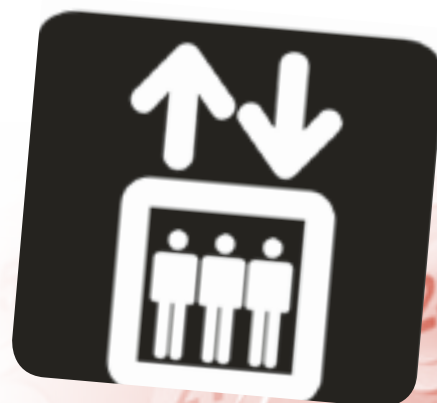
 **Kongstenhallen
i Fredrikstad**

**Svømming, badstue,
prat og kaffe i kantine**
Ved spørsmål:
Hans Henrik Staaf 951 91 553

INNEBANDY
hver onsdag kl. 15.30
for HMF-medlemmer

 **Kråkerøy
Ungdomsskole
- Fredrikstad**

**Ta med
innebandykølle**
Ved spørsmål:
Hans Henrik Staaf 951 91 553

Bruk av mobiltelefon

Tor Erik Lundberg

Er du en ivrig mobiltelefonbruker?

Innenfor EU er det ikke tillatt å selge mobiltelefoner som overstiger 2 W/kg. Alle mobiltelefonprodusenter må følge denne standarden. Det er også produsentenes ansvar å kontrollere at mobiltelefonene oppfyller kravene før de slippes ut på markedet.

Faktorer som påvirker radiofrekvent stråling

Et biologisk eksperiment?

Flere forskere hevder vi er vitne til et gigantisk biologisk eksperiment, der mennesker frivillig stiller opp som forsøksdyr. En svenske forsker og hjernekirurg ved Universitets Sykehuset i Lund viser til forskning der selv ørsmå doser mikrobølgestråler skader celler i hjernen.

Statens strålevern hevder allikevel at dagens kunnskaper og internasjonale retningslinjer tilsier at bruk av mobiltelefoner og trådløse telefoner ikke innebærer noen risiko for helseskade. Men det er foreløpig ikke forsket nok på dette til kunne trekke endelige konklusjoner. Vi har heller ikke hatt mobiltelefoner lenge nok til med sikkerhet å kunne avgjøre eventuelle helseeffekter. Ønsker du å redusere eksponeringen ved mobilbruk, kan rådene under følges.

1. Hold mobiltelefonen vekk fra kroppen.
2. Benytte handsfree
3. Benytte handsfree med utvendig antenne i bil
4. Benytt fasttelefon når du kan
5. Velg en mobiltelefon med lav stråling
6. Ha god dekning, ved dårlig dekning stråler mobilen mer.
7. Begrens barn og unges bruk

Kilde: nrpa.no, kreftforeningen.no, ap.no

Vi minner om overtidsreglene

Redaktionen

Før arbeid som nevnt i denne paragraf iverksettes skal arbeidsgiver, dersom det er mulig, drøfte nødvendigheten av det med arbeidstakernes tillitsvalgte.

Arbeidsgiver og arbeidstakernes til-
tidsvalgte i virksomhet som er bun-
det av tariffavtale kan skriftlig avtale
overtidsarbeid inntil 15 timer i løpet
av sju dager, men slik at samlet over-
tidsarbeid ikke overstiger 40 timer
i fire sammenhengende uker. Overtids-
arbeidet må ikke overstige 300 timer
innenfor en periode på 52 uker.

I tillegg går en del Otisfolk i skrive-
de stund permittert. Det er vel da for-
tiden uaktuelt for de fleste av oss å job-
be overtid men kollegaer er arbeids-
løse?!

Innrapportering av arbeidsulykker og nesten ulykker

Tor Erik Lundberg

Når innrapporterte du sist en nesten ulykke? Når uhellet er ute, føler man seg kanskje litt dum og vil ikke innrapportere hendelsen, eller det går i «glemmeboka», for det gikk jo bra. Men neste gang behøver det ikke gå like bra med kollegaen din som gjør den samme feilen som du gjorde. For å forebygge tiltak mot alvorlige ulykker er det derfor viktig at det meldes fra også om nestenulykker. I vår bransje sier vi at det for hver 600 innrapporterte nesten ulykke avverges en alvorlig ulykke.

En annen grunn til innrapportering av arbeidsulykker er senskader som kan oppstå. Dersom du skal få problemer med for eksempel en vond rygg eller nakke som en følge av en arbeidsulykke er det viktig at hendelsen er innrapportert. Da er det lettere å få definert skaden som en arbeidsskade og du står sterkere i forhold til diagnose og erstatning. I dag er du kunde hos forsikringsselskapet, når en skade oppstår er du motparten.

I følge arbeidsmiljøvernloven skal arbeidsgiver sørge for registrering av alle personskader som oppstår under utførelse av arbeid. Det samme gjelder sykdom som antas å ha sin grunn i arbeidet eller forholdene på arbeidsplassen. Registeret skal ikke inneholde medisinske opplysninger og skal være tilgjengelig for arbeidstilsynet, verneombud, bedriftshelstjenesten og arbeidsmiljøutvalget. I arbeidsmiljøutvalget kan det utarbeides tiltak for å forhindre at lignende ulykker oppstår. Som f. eks innkjøp av nødvendig utstyr og endring av prosedyrer.

Store mørketall

Arbeidstilsynet registrerer årlig ca 22-25 000 arbeidsskader og 40-50 dødsulykker, dette utgjør ca 12 prosent av alle ulykker i Norge. De reelle tallene er anslått å ligge på henholds-

vis snaut 80 000 arbeidsskader og ca 60-70 dødsulykker, hevdes det i en rapport fra Nasjonal overvåkning av arbeidsmiljø og helse.

Det finnes i Norge ingen fullstendig oversikt over forekomsten av arbeidsskader, pga. underrapportering og skjevrappotering. Dette gjelder også for dødsulykker. Av den grunn er det vanskelig å si noe sikkert om trender, men det er ingen tydelige tegn til at antallet skadetilfeller har vist nedgang av betydning siden slutten av 1990-tallet. Tallet på dødsulykker er muligens redusert noe.

Strømskader og forebygging av ulykker

Statens arbeidsmiljøinstitutt STAMI, anslår at det er rundt 3000 yrkesaktive som rammes av strømutykker her i landet. De fleste strømutykker blir aldri meldt inn til tilsynsmyndighetene. DSB mottar årlig 100 til 150 meldinger om ulykker med strømgjennomgang. Blant de hendelsene som rapporteres inn finnes både alvorlige ulykker med akutte og synlige tegn samt hendelser uten betydelige synlige tegn. Hvis ikke ulykkene rapporteres inn forblir de usynlige og det blir vanskelig å jobbe forebyggende. Problemet med denne type ulykker er at det er vanskelig å forutsi hvilke ulykker som kan få alvorlig følger eller til og med dødelig utfall. Det er vanskelig å vite nøyaktig hvilken strømpåvirkning man har vært utsatt for. Lavspent strømgjennomgang kan også medføre betydelig skade, spesielt hvis kroppen varmes opp av strømmen. I tillegg er det også individuelle forskjeller i hvordan kroppen leder strøm.

For lite kunnskap om senskader

Ikke alle helseplager viser seg med en gang etter ulykken. Derfor er det viktig å ta slike ulykker alvorlig og sørge for riktig undersøkelse og oppfølging. Det er relativt kjent, både i bransjen og blant helse-

personell, at strømutykker kan gi alvorlige akutte helseskader. Disse skadene kan omfatte hjertestans og forbrenninger i både hud og kroppsvev nær knokler. Mindre kjent er skader som ikke nødvendigvis viser seg med en gang, men som kan utvikle seg etter en mer eller mindre symptomfri periode, såkalte senskader. Slike skader kan være vanskelig å knytte direkte til en tidligere ulykke. En del pasienter som er utsatt for strømutykker utvikler symptomer og skader over tid, etter uker, måneder eller år. Ofte kan det være vanskelig å komme fram til en entydig konklusjon om sammenhengen mellom symptomer og strømutykken.

Undersøkelser fra STAMI tyder på at den vanligste strømvei ved strømgjennomgang er fra hånd til hånd, og muskelskjelettlidelser, nerveskader eller psykiske ettervirkninger fra ulykken rapporteres oftest som senskader. Dette er spesielt vanlig hvis man har blitt hengende fast i strømkilden uten å greie og slippe taket, fordi strømpåvirkningen har forårsaket kramper i håndmuskulatur.

Send «karamell» til DSB

Ulykker med strømgjennomgang skal sendes til DSB. DSB gjør det nå lettere for elektrofagfolk å melde fra om ulykker ved strømgjennomgang. Ved å sende en sms med ordet «karamell» til 1933, kan den enkelte melde fra til DSB uten at dette følges opp med etterforskning eller straffereaksjoner. DSB understreker imidlertid at tjenesten på ingen måte må erstatte melding om el-ulykker med personskade.

Kilde: DSB og STAMI

Full seier i Lagmannsretten for elektriker i yrkesskadesak

Redaksjonen / LO i Trondheim

«Alle» fortalte et medlem i Elektriker-nes Fagforening Trøndelag at det ikke var noen vits i å registrere sin ryggskade som yrkesskade.

En lege rådet ham etter hvert til å melde skaden til NAV, og etter å ha anket avslag fra NAV og i Trygderetten, vant han til slutt en full seier i Lagmannsretten. Jeg hadde aldri vunnet denne saken om jeg ikke hadde vært organisert, sier en glad elektriker.

Akutt skade i ryggen.

I november 2006 pådro elektriker seg en akutt skade i ryggen etter å ha utført tunge løft på jobben. I en uke hadde han dratt tunge luker fram og tilbake for å få tilgang til et anlegg han arbeidet med. Til slutt knakk det i ryggen, og han har siden vært svært hemmet av skaden. Nå går han på yrkesrettet attføring, og han er i ferd med å ta en utdanning som skal gjøre det mulig å komme tilbake til arbeidslivet igjen.

Oppfatningen av ryggskader må endres.

Elektrikeren mener at det er en innebygd mentalitet i arbeidslivet og legestanden om at ryggskader ikke er yrkesskade. Verken bedriften, bedriftshelsetjenesten, saksbehandleren på NAV eller legen elektrikeren gikk til mente at skaden burde meldes inn som yrkesskade. Det var overlegen på ryggskolen som sa at det var viktig å dokumentere alle skader ved å melde dem inn til NAV. Det er i utgangspunktet bedriften som er ansvarlig for å gjøre dette. Tillitsvalgte i bedriftene må sørge for at det er gode rutiner for å ivareta slike saker. I denne elektrikeren sitt tilfelle førte dårlige råd til at skaden ble meldt til NAV etter ett-årsfristen som gjelder. Heldigvis mente lagmannsretten at dette ikke skulle frata ham muligheten til å få vurdert skaden som yrkesskade.

Ikke normalt arbeid.

Lukene elektrikeren måtte løfte på flere ganger om dagen var ca. 70 kg, og han måtte gjøre dette med en kroppsstilling som var svært uheldig ved slike

løft. Dommen i Lagmannsretten er enstemmig, og den slår fast at det ikke var normalt arbeid han utførte da uhellet inntraff. Dette betyr at ryggskader som oppstår som en følge av løft og situasjoner som ikke er normalt for den aktuelle yrkesgruppen, kan bli godkjent som yrkesskade.

Organisasjonen hjalp meg.

Elektrikeren sier at han ikke kunne tatt sjansen på å kjøre denne saken så langt om han ikke hadde organisasjonen i ryggen. I dette tilfellet dekker EL & IT Forbundet alle saksomkostninger, også om det hadde blitt tap i retten. Dette innebærer trygghet for medlemmene om de kommer opp i slike problemer. For uorganiserte kan et tap i retten bety at de personlig må dekke saksomkostningene til motparten i tillegg til egen advokat.

Juridisk avdeling i LO har advokater med høy kompetanse på yrkesskadesaker og arbeidsrett. Elektrikeren får nå bistand fra Trondheimskontoret i forhold til krav overfor forsikringsselskapet hvor det er tegnet yrkesskade-forsikring.

OLDHAM søker bevegelige balltrillere og supportere til storturnering

Danmark HØSTEN 2010

Spillere/supportere som ønsker å delta i denne historiske turnering bør besitte følgende kvaliteter:

- God sangstemme avstemt mot vedvarende klapping, tidlig og sent.
- Erfaring med fotball eller andre sosiale sammenkomster.
- Muligheten til å bevege seg alene foran eller bak en ball/glass.
- Kjønn ingen hindring. Alle har lov.
- Spisskompetanse ingen hindring.

Ønsker du denne muligheten på tampen av karrieren, ta kontakt med røste.fossen@hotmail.com eller oka@nhk.no

Årsmøtet

Årsmøtet ble i år avholdt på hotell Arena i Lillestrøm 12. april.

Følgende ble hedret for 25 års medlemskap:

Trond Evensen
Håkon Haugstaul
Tommy Rønning
Arne J. Volla
Trond Abelsen
Svein Harald Bøe
Erling Holten
Hans Aksel Endresen
Hans Petter Løvstad
Arild Normann Eide
Geir Eigil Løkke
Bjørn Valheim
Jan-Erik Balstad
David Watkins
Atle Skaug
Helge Høvik
Espen Skarjuv
Jan L. Strømme
Geir Ivar Olsen
Jarle Stavenes
Per Morten Sandaas
Torgeir Vermedal Larsen
Lasse Aga
Frank R. Bratten
Stein Bratlien
Jan K. Rømerheim
Per Arild Husom
Eskild Mo
Erik Waaler
Egil Fosseide
Jørn-Vidar Tveten
Roar O. Kulseth

Følgende ble hedret for 40 års medlemskap i LO:

Alf Kristian Olsen
Stein Julius Mortensen
Gunnar Bilet
Odd M. Melien
Ole Håkon Siggerud
Harald G. Liane

Valget foregikk uten dramatikk, men det blei mye forandringer. Det kom till mange nye og unge fjes i det nye styret. Rune Larsen gikk av som leder og det nye styret blir nå ledet av evigunge Per Arne Jensen Salo.

Etter valget takket leder av Koneklubben Bård Navrud Rune Larsen for sin innsats som leder i 8 år. Nestleder Espen Milli takket de som gikk ut av styret for innsatsen.

Per Arne Salo, «ny» leder

Roar Enerly og Rune Larsen fikk tildelt foreningens hedersgave for sin aktive innsats for HMF.

Forslagene til bevilgninger, som alle gikk igjennom:

10 000,- til Norsk Folkehjelps arbeid på Haiti.
10 000,- til Nei til EUs faglig arbeid.
10 000,- til Palestinakomiteén.

Det nye styret: Øverst fra venstre: Thomas Skoglund, Bård Navrud, Jan-Erik Hengsle, Dan Terje Rønning, Tore Iversen, Edmund Berget, Erik Løken Tenden, Ingrid Overholdt, Markus Hansen, Rune Larsen, Tor Moen, Trond Polden, Espen Milli, Vidar Holm, Stian Olsen.
Nederst fra venstre: Geir Eigil Løkke, Jan Refsnes, Per Arne Salo, Steffen Yttervik

Læringsamlinga 2010

10.–12. april var det igjen læringsamling. I år blei den holdt på samme sted, Lillestrøm, som landsråd. Dette gjorde det mulig for læringene den siste dagen å få være med på landsråd. En fin gjeng med læringer var samla for å lære om forening og vedtekter, samt få et innblikk i hvordan fagrøysla arbeider. Samtidig blei en ny læringsrepresentant valgt; Erik Løken Tenden. Den siste dagen, i sammen med mange av landets tillitsvalgte, på landsråd var nok også lærerikt. Gokartkjøringa på lørdag så ut til å være et populært tiltak.

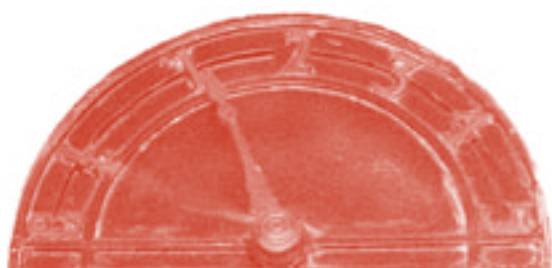
*Våre for tiden to kvinnelige læringer,
Ingrid Overholt og Marlene Dreierstad*

Gruppearbeid

Ny Lærlingerepresentant:
Erik Løken Tenden

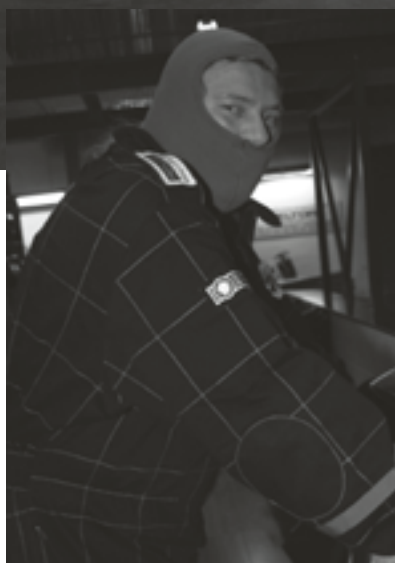
Læringsamlinga 2010

Gjennomgang før gokart-kjøring

www.profilhuset.no

www.danarge.no

En av ungdommene i full mundur,
klar for kjøring.

Lærlingsansvarlig i foreninga. David Andersen

På pallen: William Malm, Michael Briem og Martin Bryn

Nærmer deg pensjonsalderen, jobber i privat sektor, har afp.

Pass deg for fallgrubene

I dagens pensjonsordning er det også mulig å trå feil, men konsekvensene er så mye, mye mindre. Mister du retten til AFP i dagens ordning, så har du et problem fram til du blir 67 år, men fra 67 år taper du ingenting. Straffen blir ikke livsvarig.

Mister du retten til AFP i ny ordning taper du flere tusen i måneden resten av ditt liv. Du straffes livsvarig.

Om du går av ved 62, 63 eller 66 år i dagens ordning så taper du sjølsagt mellomlegget mellom lønn og AFP, men deretter har du det samme som om du hadde jobbet fram til 67 år. Går du av ved 62 i ny pensjon får du om lag 1000 kr. mindre i måneden enn om du holdt til fylte 63 år. Før kunne du la hensynet til helse bestemme, nå må du veie hensynet til helse opp mot økonomien, muligheten til å unne seg noe ekstra i alderdommen.

Arne Byrkjeflot

Fylt 62 år før 1.12.2010.

NB: Husk at du faktisk må både søke før 1.12.2010 og søke om å få AFP senest 1.12.2010 ellers er du automatisk over på ny ordning. Du trenger ikke slutte å jobbe mer enn en dag i uka, men den aller seneste datoen du må søke om å få AFP fra er 1.12.2010.

Da kan du velge mellom ny og gammel ordning. Siden vi alle er forskjellige, så er en faktisk nødt til å beregne hva som er best. Problemet med dette er at du må anslå hvor lenge du greier å jobbe. Du tvinges til å gamble med hvor lenge din egen helse holder eller arbeidsplassen består. Men det er mulig å gi noen råd.

- **Har du ikke tenkt å jobbe stort etter fylte 62 år** er det ingen grunn til tvil, da går du av på gammel ordning.
- **Har du arbeidet deltid** og dermed ikke hatt så høy lønn så går du av på gammel ordning. Siden kravet til å gå av på ny ordning er at du har tjent opp nok til minstepensjon, så kan du risikere å måtte jobbe til du er 65, 66 eller 67 år for å bli minstepensjonist.
- **Har du få opptjeningsår** så går du av på gammel ordning. Da får du med deg årene fram til fylte 67 år. Har du 35 opptjeningsår, så får du automatisk 5 til og oppnår de 40 som trengs for full pensjon. Ellers er du avhengig av å jobbe til du blir 67 for å få samme pensjon.
- **Du trenger ikke å gå av 100 %.** Det holder å gå av med delvis AFP, helt ned til en dag i uka fri, 80 % jobb. Da kan du senere trappe ned mer og også gå tilbake til full jobb, men du er fortsatt på gammel ordning. Det trengs ingen ny søknad. Så vil du fortsette å jobbe, men er i tvil om

hvor lenge helse eller arbeidsplass holder, er dette løsningen.

- Det er arbeidsgiver som må søke og arbeidsgiver må godta delvis AFP. Retten har du bare til å fortsette i full jobb eller ta ut full AFP. Fra og med 01.07.08 ble arbeidsmiljøloven §10-2 (4) endret: «4) Arbeidstaker som har fylt 62 år eller som av helsemessige, sosiale eller andre vektige velferdsgrunner har behov for det, har rett til å få redusert sin arbeidstid dersom arbeidstidsreduksjonen kan gjennomføres uten vesentlig ulempe for virksomheten. Når avtalt periode med redusert arbeidstid er over, har arbeidstaker rett til å gå tilbake til tidligere arbeidstid. Under ellers like forhold har arbeidstaker med redusert arbeidstid fortrinnsrett til å øke sin arbeidstid når stilling blir ledig i virksomheten, forutsatt at stillingen helt eller i det vesentlige er tillagt de samme arbeidsoppgavene.» Ved uenighet må du fremme krav om nedsatt arbeidstid til tvisteløsningsnemda. Et eventuelt vedtak der blir å anse som avgjørende også for krav om del-AFP.

- Minister Bjurstrøm opererer i avisa med at du må søke før 1.august 2010. Det er feil. **Det holder at NAV har mottatt søknaden før 1.12.2010 og at du søker om å ta ut hel eller delvis AFP senest fra 1.12.2010.** Men siden NAV bruker et par måneder på å behandle søknaden, så risikerer du da å måtte vente på utbetalingen. Derfor er det lurt å søke noen måneder før 1.12, men du mister ikke retten til gammel ordning om du venter til november.

Kan tjene mer enn 15 000? Det er en ren misforståelse. AFP-ordningen ser på deg som om du er gått helt av. Det de er interessert i er inntekta di etter at du er gått av. Har du halve inntekta av det du hadde, så får du halv pensjon. Derfor må du innberette til NAV hvor mye du har tenkt å tjene, slik at de kan gi deg noen lunde riktig pensjon og skatt. Men tjener du mer eller mindre enn du har oppgitt så har du ikke gjort noe ulovlig. Da blir du enten skyldig litt eller får litt tilbake. Har du bommet med mindre enn 15 000 så skjer det ingen etterjustering.

Fyller 62 år etter 1.12.2010

Da har du intet valg. Du må gå på ny ordning. Hvor mye taper du pr. år?

- **Allerede 40 opptjeningsår ved fylte 62 år.** Da taper du 5 % av pensjonen for hvert år du går av før 67 år. Det skyldes at samme pensjonsformue da skal vare et år lenger. Ved pensjon på 200 000 tjener du altså 10 000 årlig resten av ditt liv på å holde ut et år til.
- **Færre enn 40 opptjeningsår ved fylte 62 år.** Da taper du 2,5 % til, altså 7,5 % årlig. Ved pensjon på 200 000 tjener du altså 15 000 årlig resten av ditt liv på å holde ut et år til.
- **Født 1963 eller senere.** Da er du hundre prosent omfattet av alleårsregelen og taper alltid 7,5 % hvert år. Et år tidligere avgang betyr da både et tapt opptjeningsår og et år lenger å fordele pensjonsformuen din på.

Mulig tilpassing dersom helsa skranter.

Gå delvis av. Det holder å tjene mer enn grunnbeløpet i folketrygda for å få med deg opptjeningsår og iallfall unngå tapet på 7,5 %. Halv jobb gir et tap på 2,5 % årlig og det kan være til å leve med istedenfor å ødelegge helsa helt.

Men det er ingen grunn til at du sjøl skal betale den delen du ikke makter å jobbe lenger ved å ta ut pensjon på forskudd. Nøkkelen er at det holder å være 20% i jobb den dagen du går av. Det betyr at du kan gå inntil 80 % sykmeldt eller arbeidsledig.

Og om du ikke lenger skulle makte noe som helst, så har du lov å ha inntil 52 uker sammenlagt med arbeidsledighetstrygd, sykmelding, attføring, rehabilitering eller midlertidig uføretrygd de siste tre år før den dagen du går over på AFP. Men NB: Bare 26 uker av disse kan være arbeidsledighet. (Her er det strammet inn på reglene, i dag kan du være 52 uker arbeidsledig uten å miste retten til AFP)

Husk at å utsette datoen du går av med AFP og ny folketrygd med et år betyr ti til femten tusen mer årlig resten av ditt liv.

Retten til AFP i ny ordning.

Det du må passe på før du fyller 62 år.

- Den dagen du fyller 62 år må du være ansatt i ei bedrift med AFP-ordning i minst 20 % stiling med ei inntekt på minst 1 G.
- Er du oppsagt på grunn av arbeidsmangel eller konkurs må den oppsigelsesfristen din gå ut etter fylte 62 år. (Dette er ei innstramming. Praksisen til nå har vært at ved slik oppsigelse etter 61 år har du fått godkjent AFP.)
- I minst 3 av de siste 5 årene før du fyller 62 år må du ha hovedinntekten i ei bedrift med privat AFP-ordning. Husk at ingen rettigheter kan overføres fra offentlig til privat. Dette

gjelder for alle født 1951 eller før. Født 1952 trenger du 4 av 6, født 1953 trenger 5 av 7 år. Født 1953 trenger 6 av 8 år, født 1954 og senere trenger 7 år av 9.

Det du må passe på før du velger å gå av.

- **Du må være ansatt i ei AFP-bedrift på uttakstidspunktet**

• Du må ha jobbet i bedrift med AFP-ordning minst **7 av de siste 9 år før du går av. Overgangsordninger slik at de som er født i 1949, 1950 eller 1951 trenger 3 av de siste 5, født 1952 4 av 6, født 1953 trenger 5 av 7 år. Født 1954 trenger 6 av 8 år, født 1955 og senere trenger 7 år av 9.**

• Du kan ha vært ute av arbeidsforholdet, for eksempel arbeidsledig eller sykmeldt, i 26 uker i løpet av de siste tre år. I tillegg kan du **ha gått sykmeldt eller mottatt arbeidsavklaringsmidler, rehabilitering, attføring, midlertidig uføretrygd 26 uker i løpet av de siste tre år** før du går av. (Men husk at dette ikke skal telles dersom du har vært minst 20 % i jobb.)

• Ved oppsigelse på grunn av arbeidsmangel eller nedleggelse må uttakstidspunktet være før oppsigelsesfristen går ut.

Dermed er dagens praksis innstrammet. I dag kan du være arbeidsledig i 52 uker, nå bare 26. I dag godtas et år etter at oppsigelsen er gitt, uavhengig av hvilken oppsigelsesfrist du har.

I praksis betyr dette at du må sørge for å være ansatt ved bedriften i minst 20 % stilling den dagen du fyller 62 år dersom du tenker gå av ved 62 år. Da kan du gå sykmeldt de siste 52 ukene og likevel få AFP. Men husk å se tilbake på sykmelding de siste tre åra. For hver uke du har vært sykmeldt i den perioden, må du vente ei uke til. Du kan gå arbeidsledig de siste 26 ukene, men da kan du verken ha vært arbeidsledig, sykmeldt, gått på attføring, rehabilitering, midlertidig uføretrygd i løpet av de siste tre år.

Og husk at du ikke må inntekt fra annen jobb de siste tre år som overstiger den inntekta du har fra din AFP-

bedrift. (A-trygd og sykepenger teller ikke. Heller ikke midlertidig tilviste jobber fra arbeidskontoret.)

Som alle ser så er dette **en balansekunst**, men i bedrifter med en noenlunde ok ledelse bør det være mulig å berge folk gjennom de siste åra og berge retten til AFP. Det er **store penger** det dreier seg om. Har du tjent 350 000 i 40 år så har du oppspart ei AFP-formue på $40 \times 350\,000 \times 0,0314 \times 17 = 700\,000$ kroner. 3500 i måneden. Mer enn OTP (Obligatorisk tjenestepensjon)-ordningen gir etter 40 år. Forskjellen på en god og en sparsommelig alderdom.

Delvis uføretrygdet? Dersom du mottar ei krone i uføretrygd etter fylte 62 år mister du retten til AFP. Ditt valg er vanskelig.

Jeg tror den beste løsningen er å si fra seg uføretrygda. Så sykemeldt for den delen du går på uføretrygd. Eller mer, men det er viktig å beholde minst 20 % jobb. Så tviholder du på denne sykmeldinga så lenge som mulig, deretter går du over på arbeidsavklaringspenger.

Det er ingen grunn til å la deg presse til å gå av med deltidspensjon istedenfor sykepenger eller arbeidsavklaringspenger. Du er jo faktisk syk og har krav på 100 % erstatning for inntektsbortfall ved sykdom og 66% ved arbeidsavklaring (attføring, rehabilitering, midlertidig uføretrygd). Deltidspensjon er rett og slett at du sjøl skal betale dette inntektsbortfall ved å ta ut forskudd på den pensjon du skal leve av senere.

Du har tjent for lite til å få lov til å gå av ved fylte 62 år. Da er muligheten å gå av med delvis pensjon. Muligheten er også å fortsette i full jobb. Dersom helsen svikter så tar du full sykemelding inntil et år eller delvis sykemelding og kan da få rett til å gå av. Men pass for all del på å holde deg innafor fristen på 52 uker de siste tre år. Men jeg er fullt klar over at du vil møte press fra både lege og arbeidsgiver som heller vil ha deg til å gå av med delvis AFP.

I jobb etter fylte 62 år i ny ordning.

Blir du syk så husk å søke om AFP før det har blitt 52 sykelønnsuker pluss arbeidsledighetsuker i løpet av de siste

tre år. Men sykmelding der du er minst 20% i jobb skal ikke telle og permittering skal ikke telles. Du må også ta ut minst 20 % delpensjon fra folketrygda for å kunne søke.

Har du likevel rotet det til og mistet retten til AFP på grunn av over 52 ukers sykemelding? Da må du opparbeide deg tre år med mindre enn 52 ukers sykemelding. I praksis betyr det to år uten sykemelding. Husk at det er fullt lov å være delvis sykemeldt i denne perioden. Faktisk holder det å være i 20% jobb.

SYK PENSJONSORDNING – SYKE VALG

Vi har fått et sykt pensjonssystem der de som skulle sluppet å ta valg tvinges til å velge mellom helse eller økonomi. Et pensjonssystem så komplisert med så mange fallgruver at du skal være frisk og oppegående for å kunne balansere. Etter min mening kan ikke ny AFP overleve. Jeg ser ingen annen mulighet enn at den blir en del av det offentlige pensjonssystemet som en tilleggspensjon og at vi starter kampen for en ny førtidspensjon for sliterne. I mellomtida må vi kjempe for at alle får rett til å gå av ved fylte 62 år med minimum minstepensjon og at inngangsbilletten til AFP ved 62 år endres slik at folk ikke helt uforskyldt mister sin rett på slutten av arbeidslivet ved sykdom eller arbeidsledighet. Etter min mening strir ny pensjon mot de grunnleggende prinsipper i velferdsstaten. Etter min mening må det bli en omkamp.

Det er fullstendig uakseptabelt at ordningen strammes inn nå når det å miste ordningen betyr så mye mer enn før. Vedtektene må minimum endres lik at de som uforskyldt mister jobb eller helse etter fylte 60 beholder sine oppsparte rettigheter. Nå når AFP er forandret fra en førtidspensjon til en tilleggspensjon er det blodig urettferdig at de som ikke holder i arbeidslivet til 62 år fordi de er utslitt eller mister sitt arbeid taper alt de har spart opp. Mens de som har trygge jobber de kan bli gamle i får en saftig tilleggspensjon. ■

Fritidsaktiviteter for HMF-medlemmer

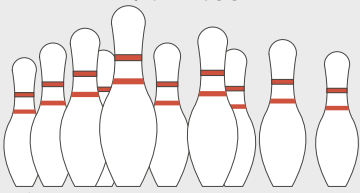

Det vil bli startet paintball-lag for alle ansatte i helsbedrifter. Målet med å spille paintball er å ha det morsomt, sosialt og stille lag. Om det vises nok interesse vil vi prøve å reise på turnering, arrangementer med overnatting og kanskje t.o.m. en paintball-turnering for helsbedrifter.

For mer info kontakt:
Sondre tlf: 415 632 39
E-post: sondre_trial@hotmail.com

Bowling

og sosialt samvær for
HMF-pensjonister
hver mandag
kl. 11.00

på Veitvetsenteret i Oslo
Spørsmål?
Kontakt Jan, tlf: 64 93 24 81

Hydraulikkheiser og krav til maskinrom

Tor Sundby

I de senere årene er det blitt montert hydraulikkheiser hvor tavle og oljetank er plassert utenfor sjakten og uten ventilasjon; det være seg korridorer, garderobe og rene oppholdsrom. Begrunnelsen for å kunne gjøre dette er visst nok at den hydrauliske oljen som brukes er av slik art at den ikke er skadelig, sågar blir det påstått at den er så miljøvennlig at en kan drikke den! Jeg har ikke kunnskaper om denne oljen, men jeg skulle gjerne sett leverandøren av olje og av heis ta seg en solid slurk av oljen. Så herved er utfordringen gitt; Skål!

Så må jeg innrømme at stadig jeg forundres over den kunnskapsløshet enkelte heisinstallatører demonstrerer om regelverket, et regelverk de skal kunne for å praktisere som heisinstallatør. Det er heller ingen unnskyldning for ikke å kunne regelverket, fordi arbeidsgiverorganisasjonen har kurser i regelverket både for sine medlemmer og bedrifter utenfor NHO. Dessuten kan det bli dyrt for installatøren om det skjer noe, og det kommer frem at regelverket ikke er fulgt!

Den vanligste feilen er at noen installatører lever i troen om at når en heis er typegodkjent og sluttkontrollert kan en sette heisen i drift. Så enkelt er det ikke.

Det er kommunen som har ansvaret for at Plan og Bygningsloven følges, og det er kommunen som kan gi dispensasjon fra Plan og Bygningslovens bestemmelser; Fylkesmannen eller departementet er siste klageinstans.

Når en heis skal godkjennes, skal godkjennelsen også sees i sammenheng med Tekniske forskrifter og nasjonale brannforskrifter. En kan altså ikke vise

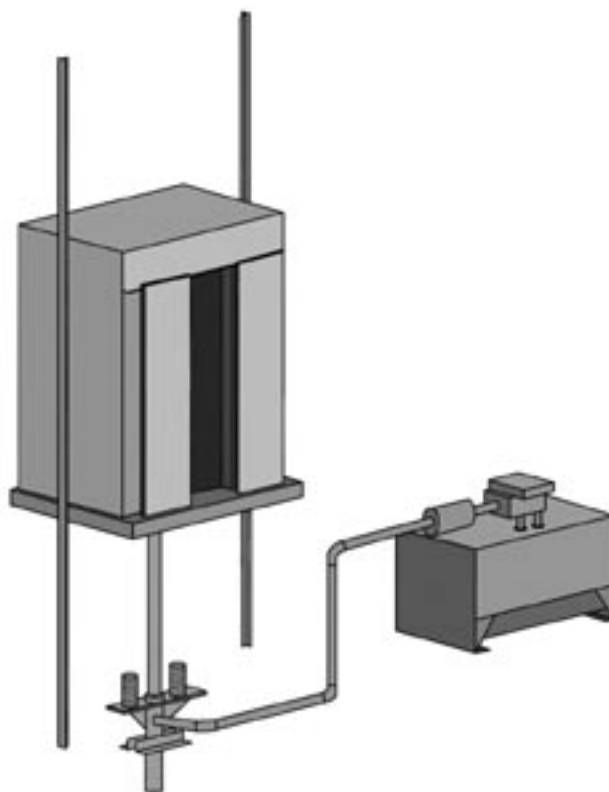
til at heisen er typegodkjent og CE merket og dermed fritt frem å montere i EU-landene uten andre restriksjoner enn å tilfredsstille heisdirektivet.

Tekniske forskrifter i Plan og Bygningsloven tar for seg bl.a. ventilasjon i bygget, og om det byggetekniske ikke er en fare for de som skal arbeide i bygget. En maskinromløs heis har ofte tavleskapet i de øverste etasjer, med fare for at service/kontrollpersonell kan skyves ned i sjakten om dørene i etasjen vender ut mot sjaktåpning. Mangler ventilasjon fra heisen drivverk, er dette en fare og i strid med TEK. Er maskinrommet ikke brannsikret, er det også i strid med brannforskriftene.

Når et TKO blir tilkalt for sluttkontroll på et nyanlegg, er deres jobb å kontrollere etter gjeldene heistandarder; altså å skrive under på at heisteknisk

er heisen godkjent! Brudd på de Tekniske forskrifter kan bare sluttkontrollen anmerke!! Her er det også mangel på kunnskap hos de kommunale saksbehandlere.

Selv har jeg sjekket et produkt som har mange slike heiser med hydraulikkskap uten ventilasjon og dårlig brannsikring. Denne leverandøren har tydelig skjerpet seg, og det jeg nå har sett er bra og tilfredsstillende alle forskrifter. Men hva som vil skje når branntilsynet tar sitt tilsyn, er en helt annen sak som jeg ikke vil spekulere i. ■

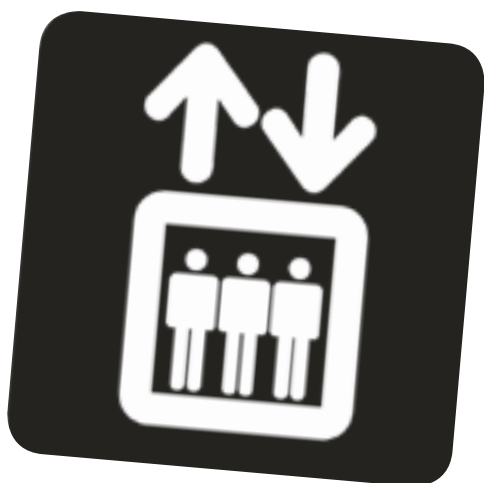

Den nye heistandarden

– et angrep på sikkerheten!

Tor Sundby

Nye standarder for heiser er snart ferdige. Men for dem har levd i troen om at en slik revisjon først og fremst ville stramme inn på de sikkerhetsmessige svakheter de typegodkjente har ført med seg, vil bli skuffet.

Da de maskinromløse heisene kom på markedet, var ikke den eksisterende standarden tilpasset til denne type heiser. Derfor fikk vi løsninger som ble mer tilpasset de store heisleverandørenes salgsstrategi, enn å ivareta sikkerheten til brukerne og servicepersonell. Jeg skal ikke hevde at disse store TKO`ene ble kjøpt og betalt for å få gjennom nå heisleverandørenes ønsker. Men når vi ser at trenden er at alle avvikene vi ser på de typegodkjente heisene nå kommer inn i den nye standarden, må det være lov å stille spørsmål ved uavhengigheten til de som sitter i de ulike komiteene som skal lage den nye standarden. Jeg selv spør meg at de tørr, for den dagen ulykken er ute ligger de selv tynt ann.

La oss ta noen eksempler:

Redningsrom i sjaktetopp og gruve. Standarden sier klart at det skal være 1 meter redningsrom fra stoltaket høyeste punkt. Men de typegodkjente heisene ble godkjent med ulike løsninger som TKO`ene mener tilfredsstiller standarden, som for eksempel å markere der en ikke skal stå med sort og gul tape! Henger en maskinen i toppen som får redningsrommet mindre enn standardens krav, er det tydelig greit nok å markere med tape! Idiotisk spør en meg. Se å bildet, her har et stort internasjonalt heiskonsern fått godkjent et helt klart brudd på Standarden ved å bruke tape i så store mengder at det blir problemer med hvor en skal stå på

stoltaket under servicearbeid. Og når en har fått et TKO til å typegodkjenne produktet i et EU land, ja da sier jussen at alle andre land i EU/EØS må godta all tapen som en god sikkerhet for servicepersonell! Jeg må innrømme at jeg stusser litt på hvordan de dresskleddede herrer som har gitt typegodkjenning har vurdert risikovurderingen når en skal gå inn på stoltaket. Se på bildet, hvor skal montøren eller kontrolløren stå for å utføre jobben sin?

Så har vi neste idioti:

Arbeidsllys i sjakt blir nå foreslått til 20 lux; altså det samme som 20 stearinlys! Vil en ha mer lys må en ta med seg hodelykt, som en annen gruvearbeider. Lurer hvilke krav forslagstillerne stiller seg til arbeidsllys på sin egen arbeidsplass?

Tredje eksemplet på idioti

er tragisk for dem som blir sittende fast i heisen og lasten i stolen overskrider 80% av halve lasten. De samme herrer har nemlig funnet ut at sånn ballanssemessig er det ikke nødvendig med krav til rask evakuering om lasten ikke overskrider 80% av halv last. Er lasten 81% må de bare stå der til noen finner det for godt til å evakuere disse. Du verden, hvilke «sjenier» finner på noe slikt??

Så skal det heller ikke lenger tas hensyn til at wire kan skli på drivskiven, fordi ekspertisen har funnet ut at wire ikke skal kunne skli

Tak med tape: Hvor vil du stå?

på drivskiven! At det nå er kommet belter og plastbelagte wire som det kan komme olje på betyr ikke noe, fordi de høye herrer har bestemt at dette ikke skal forekomme! Når det så argumenteres at på Schindler heiser med belte har det skjedd at det er kommet olje på beltene fra oljekoppene, henvises det til at oljekoppene kun skal fylles halvfulle; og da skal det jo ikke komme olje på beltene. Du verden!

G-kreftene ved fanging eller kjøring på buffer er også økt med det doble. Her er det igjen noen finurlige utregninger som skal gjøre det mulig å lempe på dagens krav. At sunn fornuft tilsier at det fornuftige

heller er å redusere g-kreftene betyr lite for disse «regnemakerne»! En har tydelig ikke fått med seg at polyuretanbuffer er nærmest som «ferskvare som går ut på dato som gå ut på dato ved ulik bruk! F.eks blir en slik buffer som en pakke kjeks etter noen år. Likevel sertifiserer de dresskledde herrer slike bufferter for hastighet. et opp til 1,6 m/s uten kommentarer.

Så hender det at servicefolk må stå på stoltaket ved for eksempel wireskift, bremseskift og lignende, og har da behov for å komme seg inn og ut fra arbeidsstedet. Dagens krav er at en skal ha en dør på 60cm x 180cm fra arbeidsstedet. Her er

Sjaktlys i henhold til Heisstandarden

det foreslått å redusere dette til en lysåpning på 50cm x 70 cm. Jeg skulle likt å sette forslagstillerne krype inn og ut fra stoltak i dressene sine med en slik åpning! Det hadde vært morro det!!!

Nå er ikke forslagsstillerne mer dumme enn at de skjønner at alle de idiotiske forslagene deres lett kan forsake både ulykker og død, så hva gjør de da? Ikke noe – de tar heller sjansen på at ulykker ikke skjer, og at de har nok jurister til å stanse et hvert erstatningssak! ■

Stø kurs mot nederlag – 2001 i reprise?

Asbjørn Wahl

Av Asbjørn Wahl
Publisert i Dagbladet 23.04.2010

«Det er den pågående høyredreiningen som kan spre så mye maktesløshet og politisk apati, at landet legges åpent for Høyre/FrP-flertall i 2013. Sånn sett bærer regjeringa et tungt politisk ansvar. Fagbevegelsen sitter med nøkkelen til å hindre dette.» Slik konkluderer Asbjørn Wahl sin politiske analyse av utviklingen i den rødgrønne regjeringen.

Regjeringa mangler «sprut», innrømmer SV-lederen. Dagbladets politiske kommentator John Olav Egeland konstaterer at det ikke er «mulig å få øye på noen overordnet politisk strategi i det rød-grønne prosjektet» (19.12.09). I Dagsavisen holder redaktør Arne

Strand jevnlig dommedag over regjeringa – nå sist med utgangspunkt i den pågående sykehusstriden. Landet over er det ikke lenger entusiasmen over de rødgrønnes kursendring som kommer til uttrykk, men mishagsyttringer over politikken og trusler om utmelding av Ap. Er det 2001 i reprise vi er i ferd med å se begynnelsen på?

Stortingsvalget i 2001 var Aps katastrofevalg. Tilbakegangen fra 36 til 24 prosent ble partiets dårligste resultat siden 1924. Med dette kulminerte Aps mest markedsliberale fase. Under Stoltenberg I-regjeringa fra 2000 til 2001 ble Statoil og Telenor delprivatisert og den markedsorienterte sykehusreformen gjennomført. I kommunesektoren het det at det ikke spilte noen rolle om det var private eller offentlige som utførte oppgavene, så lenge det offentlige hadde ansvaret.

Aps høyredreining på 1980- og 90-tallet var medvirkende til at det politiske tyngdepunktet i Norge ble flyttet i markedsliberal retning. Sammen med privatiseringspolitikken under Stoltenberg I var dette med på å åpne for den mest offensive høyrepolitikken i nyere tid her i landet – gjennom høyresidas valgseier og Bondevik II-regjeringa fra 2001 til 2005.

Katastrofevalget i 2001 var velgerenes dom over Aps høyredreining. Det formidable valgnederlaget ga imidlertid store deler av partiets grunnplan, men særlig fagbevegelsen, en gylden anledning til å presse partiet til venstre. SVs vekst på meningsmålingene, der partiet var helt oppe og luktet på

20-tallet, sammen med et massivt press fra fagbevegelsen, resulterte i en kursendring fram mot stortingsvalget i 2005. Aps ledelse ble presset både til venstre i velferdspolitikken og inn i en forpliktende allianse med SV og Sp. Dermed fikk vi oppleve at partiet som på 1990-tallet, og under Stoltenberg I, hadde stått for en lang rekke markedsliberale reformer, i 2005 førte valgkamp på en anti-privatiseringsplattform – med offensive løfter om en *ny politisk kurs*.

Valgkampen i 2005 var en spesiell opplevelse. Folkemøtenes tid var tilbake. Entusiasmen var stor over at privatiseringspolitikken endelig ble avvist, og at en *ny kurs* med styrking av velferden og sterkere politisk styring av økonomi og næringsliv ble proklamert. Fagbevegelsen mobiliserte massivt, i den grad at vi trygt kan si at det var den som vant valget.

Soria Moria I og den nye regjeringas tidlige tiltak innfridde mange av de forventninger som var skapt. Gjennom regjeringas morgengave til det norske folk ble Arbeidsmiljøloven gjenopprettet, Clemets privatskolelov trukket tilbake og privatiseringen av jernbanens persontrafikk stanset. Kommunene fikk noen kjærkomne milliarder mer og en massiv barnehageutbygging ble satt i gang. En ny kurs var i ferd med å bli skapt.

Etter kort tid begynte imidlertid energien å gå ut av regjeringa. Den falt mer og mer tilbake til å administrere systemet innenfor rammene av det rådende styrkeforhold, heller enn å benytte

Hva er en standard?

valgkampens mobilisering til å gjenerobre politisk styring. Etter hvert kom det også saker som brøt med løftene om en *ny politisk kurs* (skattelette til de rike, nyliberal styreleder i Statoil, bilinnkjøp til statsråder og – ikke minst – sykelønnsaken). Dette skapte konfrontasjoner med et offensivt LO under Gerd-Liv Vallas ledelse. Mens Valla ville forsvare *Ny kurs*, startet regjeringa sin glideflukt tilbake til tradisjonen fra Gro Harlem Brundtlands *Stø kurs!*

Vi så det også under valgkampen i fjor. Den entusiastiske og offensive mobiliseringen i 2005 var da omgjort til en defensiv kamp for å holde Høyre og FrP utenfor regjeringskontorene. Fagbevegelsen mobiliserte nok en gang, men entusiasmen var borte. Stoltenbergfløyens gjenerobring av initiativet førte til at Soria Moria II ble et politisk svakere dokument enn forløperen, mens den skattepolitiske tvangstrøya ble beholdt på.

Fortsatt kommer det utspill i tråd med ånden fra Soria Moria I. Tiltakene mot sosial dumping utgjør de viktigste. Slike eksempler blir imidlertid stadig færre og sjeldnere. I stedet legger regjeringa seg i økende grad ut med store deler av den velgermasse som mobiliserte så massivt for en *ny politisk kurs* i 2005 (skremselspropagandaen om sykefraværet, angrep på pensjoner, maktesløsheten i kampen mot fattigdom, fortsatt privat inspirert New Public Management-reformer i offentlig sektor, sykehusstriden osv.). Mange utviklingstrekk likner nå faretruende på utviklingen fram mot katastrofevalget i 2001. Den pågående sykehusnedbyggingen vekker minner om de markedsliberale reformene til Stoltenberg I. ■

Tor Sundby

Standard Norge utvikler standarder etter forespørsel fra aktører i Norge innen ulike fag/grener, og det vil alltid være bransjen som sådan som må være enig om behovet for en standard – ikke enkeltfirmaer. SN lager ingen standarder på eget initiativ.

For å sikre markedsrelevans og legitimitet for en standard er vi pålagt å etablere komiteer med medlemmer hentet fra en bredest mulig representasjon fra bransjen. Kan ikke en slik bredt sammensatt komité etableres blir det ingen standard.

Standard Norge har mange slike komiteer, såkalte SN/K. (SN/K 037 rommer eksempelvis det nå nedlagte KR)

Myndighetene kan også be SN lage standarder. Disse standardene har til hensikt å vise preaksepterte løsninger i forhold til krav i lov, forskrift og veiledninger til forskrifter. Disse standardene er som hovedregel frivillig å bruke, men dokumentasjonsansvaret ligger sterkt på den aktøren som ønsker å tilfredsstille lovkrav på annen måte. (Ref. typegodkjenninger på heiser som ikke samsvarer med NS-EN 81-1 og 2. En standard er bare obligatorisk å bruke om den nasjonale lovteksten direkte henviser til dette.

En heisstandard er ikke i noen sammenheng et avvik fra ovennevnte – bare en standard utviklet spesielt for heisbransjen. Vi har nå fått i oppdrag å utvikle en standard for periodisk sikkerhetskontroll på løfteinnretninger i Norge.

Oppdraget er generert av BE, som på denne måten ønsker å sikre at alle periodiske sikkerhetskontroller i fremtiden utføres med et felles minste omfang – uansett hvem som utfører kontrollen. Så slipper man problemer med at konkurransen mellom firmaene går på omfanget av kontrollen. På denne måten bør det være mulig å sikre at nivået på sikkerheten i heiser beholdes også i fremtiden.

Ansvar for utvikling av denne nye standarden for periodisk sikkerhetskontroll ligger til SN/K 037. Komiteen har i realiteten all makt i denne sammenheng, og Standard Norge er kun sekretariatet for arbeidet. Vi har også ansvaret for at standarden utvikles innen de rammer som legaliserer arbeidet til å kunne bli en NS. SN har alle rettigheter til det ferdige produkt. Årsaken til dette er at SN også har ansvaret for utgivelser, rettelser, revisjoner med mer. SN må også sende informasjon om arbeidet til CEN og ISO innen arbeidet starter. Er tilsvarende arbeider på gang i en av organisasjonene kan vi risikere beskjed om «stand still» – altså at arbeidet stoppes og vi må avvente arbeidene i CEN eller ISO.

Dette vil ikke bli et problem for vår nye standard for sikkerhetskontroll – det har jeg sjekket allerede.

Se også standard.no på nettet

Unntaket Norge

Jonas Bals

Jonas Bals, Oslo bygningsarbeiderforening, Ombudsmann for baltiske bygningsarbeidere

UNDER VÅRENS bygningsarbeiderstreik har vi sett norske og østeuropeiske arbeidere stå streikevakt sammen, i kamp for likere lønn på byggeplassene. Bare i Oslo var flere hundre polske arbeidere aktive i streiken, som endte med full seier etter fem dager. Dette har vakt oppsikt i våre naboland, der problemstillinger knyttet til sosial dumping også står sentralt i årets tariffoppgjør. Kampen for å forhindre fremveksten av en ny underklasse er hard, og i alle de skandinaviske landene er frontene mellom partene i arbeidslivet usedvanlig steile.

En viktig årsak til dette alvorlet er at kampen i flere andre europeiske land allerede er tapt. Tyske og engelske medlemmer av Fellesforbundet forteller oss hvordan byggebransjen i løpet av kort tid forfalt i deres hjemland, og om konsekvensene. Ikke bare i form av lengre arbeidsdager, flere ulykker og lavere lønn, men også for samfunnet i sin helhet, i form av dårlige, farlige og svært ofte også veldig dyre bygg. De forteller dessuten at fagforeningene ikke klarte å forholde seg til den nye virkeligheten før det var for sent. Fagbevegelsen stilte seg mange steder fiendtlig til kollegaene som kom fra andre land, og i den grad de forsøkte å gjøre noe, krevde de flere kontroller og sterkere arbeidstilsyn.

I NORGE HAR Fellesforbundet, som organiserer arbeidere innenfor flere av bransjene som er mest sårbare for

sosial dumping, inntatt en annen holdning. Forbundet har satt av betydelige ressurser til å informere, organisere og bistå østeuropeiske arbeidere, og mange foreninger har i dag østeuropeiske tillitsvalgte representert i sine styrever. Vedtak lik det vi fattet i Oslo Bygningsarbeiderforening i 2003 om at vi ikke er en organisasjon for norske arbeidere, men for arbeidere i Norge, er med andre ord ikke festtaleprat vi børster støvet av hver 1. mai. Det er hverdagslig, håndfast virkelighet. Fagforeningene ble i sin tid etablert for å begrense lønnskurransen mellom arbeidere — ikke bare på tvers av dalfører og fylkesgrenser, men også på tvers av nasjonalstatene.

Bitre erfaringer med at kapitaleierne lyktes i å spille på motsetninger arbeiderne imellom, og tilspissede konflikter der arbeiderne endte med å underby hverandre for at bedriften «deres» skulle klare seg, gjorde dyd til nødvendighet: Kollektiv selvdisiplin og internasjonal solidaritet utgjorde ikke bare fagbevegelsens vakre idealer, men også dens politiske strategi. Arbeiderbevegelsen fant tidlig ut at nasjonalisme og proteksjonisme ikke ga noe effektivt svar på problemene den internasjonale kapitalismen stilte den overfor, men tvert imot bare bidro til å forsterke dem. Opp mot markedets jungellov, der individene i forsøk på å fremme sin egeninteresse endte opp med å motarbeide den, satte fagforeningene opp prinsipper basert på solidaritet og samhold.

EN SLIK «opplyst form for egeninteresse» sto i sterk kontrast til det arbeidskjøperne hevdet var samfunnets fundament og individets rettesnor: Den kortsiktige, økonomiske egeninteresse. Derfor ble fagforeningene ikke bare det praktiske redskapet som skulle forbedre livsvilkårene her og nå, men også en organisasjonsform som bar i seg håpet om et annet samfunn. Basert på samarbeid fremfor konkurranse, deltagelse fremfor maktesløs-

het, og likhet for alle fremfor luksus for noen få. Det er ikke tilfeldig at sosialismens demokratiske og anti-autoritære strømninger hadde sitt sterkeste feste i fagbevegelsen, og ikke i de politiske partiene.

I løpet av det tyvende århundre ble arbeiderbevegelsen en samfunnsforandrende kraft, og dens idealer ble forsøkt omsatt til realiteter. Etter 30-årenes økonomiske depresjon og den vanvittige storkrigen som fulgte, var kapitalismen i vanry. Krigen hadde dessuten ødelagt enorme mengder infrastruktur og produksjonsutstyr som måtte bygges opp igjen. Sammenlagt førte disse forholdene til stor økonomisk vekst og en eierklasse som ønsket å inngå kompromisser som kunne forhindre samfunnsendringer i sosialistisk retning. Mange i arbeiderbevegelsen tolket den nye situasjonen slik at det ville være mulig å følge en reformatorisk vei til sosialismen. Gradvis ville arbeiderklassen bli styrket økonomisk, moralsk og politisk. Arbeiderpartistaten ville til slutt, på fredelig vis, kunne innføre en ny økonomisk orden der man ga etter evne og fikk etter behov.

MEN DET GIKK som kjent annerledes. På 70-tallet var det slutt på etterkrigstidens eventyrlige vekst. Den politiske, sosiale og økonomiske ordenen som var oppkalt etter Henry Fords produksjonsregime, «fordismen», hadde kombinert industriell masseproduksjon med masseforbruk. En kombinasjon av høye lønninger og velferdsstatlige ordninger hadde gjort dette mulig — motsatt de siste tiårenes «post-fordisme», som har basert seg på lønnsnedslag kombinert med høy offentlig og privat gjeld. Fagforeningene spilte en sentral rolle under fordismen, og den organiserte arbeiderklassen fikk stor makt. Når kapitalismen igjen ble rammet av kriser utover 70-tallet, kom mange kapitaleiere ikke lenger til å se en slik orden som mulig eller ønskelig, og konfrontasjon erstattet etter hvert samarbeid.

DET VAR IKKE fagbevegelsen som vant de avgjørende slagene i konfrontasjonene som fulgte. Ronald Reagans bruk av militæret mot de amerikanske flygelederne i 1981, der mer enn 11 000 flygeledere ble sparket og mange fengslet, var det første store nederlaget. Margaret Thatchers etablering av en politistat i kampen mot de britiske gruvearbeiderne tre år senere markerte det store veiskillet. Begge kampene ble tapte av fagbevegelsen, som samtidig ble utsatt for en ideologisk, organisatorisk og politisk motoffensiv uten sidestykke. Siden 1980-tallet har fagbevegelsen vært på defensiven ikke bare i USA og Storbritannia, men over store deler av verden. Norge er i dag et av ytterst få land der fagbevegelsen vokser; de fleste steder, inkludert i våre skandinaviske naboland, har den gått markant tilbake.

Når fagbevegelsen er svekket, lar sinne og bitterhet seg vanskeligere omsette i konstruktiv politisk egenaktivitet. I stedet strander frustrasjonen i valglokalene, der det gjerne er de flinkeste og mest karismatiske løgnerne som stikker av med proteststemmene. Den kan også få uttrykk i paroler som «British jobs for British workers», som under fjorårets ville streiker i Storbritannia, eller i form av politisk vold mot arbeidsinnvandrere, slik vi har sett eksempler på i blant annet Italia, Ungarn og Russland det siste året.

EN ORGANISERT arbeiderbevegelse er det mest effektive bolverket mot slike krefter. For selv om enkelte forsøker å fremstille fagbevegelsen som en rent økonomisk interesseorganisasjon, har den alltid vært noe mer enn bare det. Arbeiderbevegelsens parole om at «en urett mot én er en urett mot alle» er ikke bare et politisk fundament, men også et moralsk. Det oppstår imidlertid ikke av seg selv, men må erfares og praktiseres. Vårens bygningsarbeiderstreik har i så måte gitt både norske og polske arbeidere et godt grunnlag for videre samarbeid — mot sosial dumping og useriøse arbeidskjøpere. ■

Nye krav om heis i bygg

Redaksjonen

– Regjeringa ønsker at alle er inkluderte og har like muligheter i samfunnet. Derfor blir det nå strengere krav om å bygge heis i nye boliger og bygninger, sier kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete.

Fra 1. juli i år kommer det nye byggeforskrifter. Da blir det obligatorisk å montere heis i alle nye arbeids- og publikumsbygg som har to eller flere etasjer og i nye boligblokker som har tre eller flere etasjer. I bygg som er tre etasjer eller mer skal heisen ha plass til ei sjukebare. De nye heiskrava gjeld ikke for eneboliger, rekkehus og andre småhus.

– Mange viktige arenaer for deltaking i samfunnet er innomhus. Manglende tilrettelegging stenger folk ute. Heis er ikke bare nyttig

for personer med nedsett funksjonsevne. Trappa er et hinder for de som har brukket et bein eller har små barn i barnevogn, påpeker Navarsete.

Det kan være mye å spare på bedre tilgang i boliger. Undersøkinger viser at det koster om lag en halv million kroner mindre å gi folk hjelp hjemme, framfor på en kommunal institusjon. I dag er det bare tilgang for rullestolbrukere i om lag 7 prosent av alle boliger.

– Det blir flere eldre i åra som kommer. Betre tilgang i boliger gjør at flere kan bo heime lenger. Det er kostnadseffektivt for samfunnet, dessuten setter de fleste som ikke er alvorlig sjuke mer pris på å bo heime framfor på en institusjon. Heis i arbeidsbygg gjør det også mulig for flere å være i jobb, seier Navarsete. ■

Rulletrappen

Dan Terje Rønning

Rulletrappen ble oppfunnet i 1900 av George Wheeler og Charles Seeberger. Den er brukt mye der det er stor trafikk mellom 2 etasjer da den kan ta unna mye flere mennesker enn en heis. Rulletrappen er bygd opp på den måten at det er hovedkjeder på begge sider langs hele rulletrappen som trinn blir festet i. Hovedkjedene, som mer helt lik store sykkelkjeder løper langs sidene på rulletrappen og snur i bue oppe og nede (øvre og nedre vendestasjon). Håndløperne følger trinnene slik at hastigheten skal være den samme. Disse er drevet av et eget kjede, og hastigheten kan justeres individuelt ved hjelp av friksjon. Trinnene følger kjedene hele veien rundt. Det er også et drivkjede i øvre vendestasjon som er koblet til motor og snekke som trekker hovedkjedene og trinnene rundt. Rulletrappen har en motor på mellom 5 og 9 kW.

I Norge er det mange aktører som tilbyr rulletrapper. Kone, Otis, Reber Scindler og Thyssen er store leverandører, og i tillegg er det flere små leverandører. Kone Og Thyssen har egne rulletrapp-avdelinger, mens Reber Schindler og Otis har felles heis og trappeavdelinger, noe som gjør at det fortsatt er heismontører som utfører dette arbeidet i disse bedriftene. I de to andre er det fortrinnsvis folk med elektrobakgrunn som utfører jobb på rulletrapper. Det har blitt fastslått at man skal ha elektrokompentanse for å jobbe med det elektriske på rulletrapper, noe som er veldig viktig å tenke over selv om rulletrappene er underlagt maskindirektivet og således kan friste noen til å bruke ufaglært arbeidskraft til disse operasjonene.

Verdens lengste

I Hong Kong finner man verdens lengste rulletrappssystem. Disse ble montert i 1993, er 800 meter lange, og går over 135 høydemeter. Systemet består av 20 trapper og 3 fortau, og det tar tjue minutter å komme seg fra bunn til topp i disse trappene. Dette systemet ble laget for å bedre fremkommeligheten mellom midt og vest i Hong Kong, en by som består av mange bratte bakker.

Rulletrapper av tre

Noen steder finnes det fortsatt rulletrapper i tre. Dette er forøvrig et veldig sjeldent syn, og undertegnede kjenner ikke til hvorvidt det finnes noen i Norge. Jeg kom nylig over noen fine eksemplarer på Macy's i New York, og jeg ble fortalt at disse dessverre var modne for utskifting pga for store kostnader til reparasjoner og vedlikehold. Det er veldig synd at man ikke ser nytten i å ta vare på disse, men dette henger selvsagt sammen med kostnadene til vedlikehold.

Kings Cross

Kings Cross station i London, hadde inn-til 1987 rulletrapper av tre ned i undergrunnen. Her ble trappene satt i brann ved at noen mistet en fyrstikk ned mellom trinnene på den ene trappa. Olje og skitt gjennom mange år tok så fyr, og det som i begynnelsen ble oppfattet å være en forholdsvis liten brann, ble til et inferno av flammer etter hvert som tog kjørte inn og ut av stasjonen. Trekken her gjorde at flammene stod opp som en 20m lang stikkflamme på toppen av trappene opp mot inngangspartiet. 31 mennesker døde i denne ulykken, og den satte et nytt fokus på sikkerhet rundt bruken av rulletrapper i tre. Mange steder ble det bestemt at disse skulle byttes umiddelbart, og andre steder i verden ble det lagt ned forbud mot bruken av disse.

Sikkerhet

Å jobbe med rulletrapper medfører en viss grad av risiko. Det er stor fare for at man kan klemme seg i trinn, bli hengende fast eller komme borti bevegelige deler. Å bruke sunn fornuft, ta seg god tid og ikke minst jobbe to og to er faktorer som bidrar til å holde ulykkesstatistikken nede.

For brukere av rulletrapper ligger nok den største risikoen i å bli klemt mellom bevegelige og faste deler, eller ved fallulykker. Det har vært mange eksempler på sistnevnte, og det finnes nok ingen tiltak utenom å utvise aktsomhet for å få bukt med dette. Når det gjel-

der fall over balustraden så har det nå kommet nye krav til fallsikring på utsiden av rulletrappa. Det vil si at det nå er påkrevet å montere sikkerhetsnett eller et ekstra rekkverk på utsiden av balustradene.

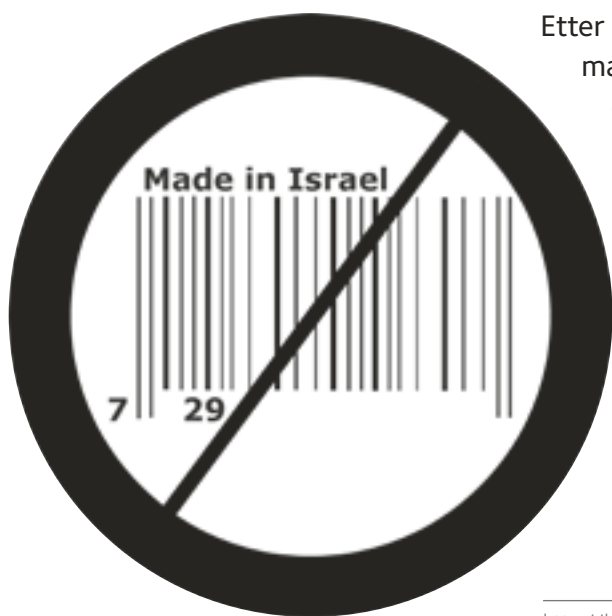
Rulletrapper er en fristende lekeplass for barn, og vi har hatt flere ulykker de siste årene hvor barn har fått fingre eller tær klemt i kamplatene eller langs siden. Faktisk har det blitt funnet tilnærmet hele sko inne i trapper. Et annet moment er fall eller klemulykker pga klatring på balustrader. Det er fort gjort at klær blir hengende fast, og følgene kan bli katastrofale. Mange

voksne ser ikke farene som kan oppstå ved lek i rulletrapper, og som tidligere omtalt i heismontøren så blir nok mange av oss som jobber i faget litt engasjert når vi ser voksne som ikke griper inn i slik lek. Da får det kanskje være at vi får høre det fra foreldre som ikke liker at vi legger oss opp i deres oppdragelse av barna. I ettertenksomhetens navn så vil det nok uansett være fornuftig å gjøre det, da det ofte bare er uvitenhet som gjør at foreldre selv ikke reagerer. ■

Bilde av rulletrappen på forsiden er rulletrappen i tre som finnes i Macy's i New York

BOIKOTTSTAFETT: Hva, hvordan, hvorfor

Etter det israelske angrepet mot Gaza vinteren 2009 har mange fagorganiserte ønsket å gi uttrykk for sin frustrasjon over de israelske overgrepene. LO i Bergen og Omland har derfor gleden av å være vert for Boikott Israel-kampanjen i Bergen sitt initiativ for BOIKOTTSTAFETT innen fagbevegelsen! LO i Bergen og Omland vedtok på årsmøtene i 2007 og 2008 uttalelser som oppfordrer til boikott av Israel. Teksten i disse uttalelserne står vi fortsatt fullt inne for. Men vi føler at tiden er inne for at vi også gjør vårt for å spre bevegelsen videre. Derfor har vi gått sammen med Boikott Israel-kampanjen i Bergen om dette nettstedet.

<http://boikottstafett.lo-bergen.no/>

Nettstedet er et tilbud og verktøy for hele fagbevegelsen til å gi uttrykk for sine krav overfor Israel. Vi vil oppfordre alle organisasjonsledd i fagbevegelsen – og alle andre organisasjoner – til å slutte seg til den voksende kampanjen

for boikott, de-investeringer og sanksjoner (BDS) mot Israel. Ved å registrere vedtak på dette nettstedet, vil de ikke bli glemt, men være synlige byggesteiner for kampanjen.

Made in Israel

Vi oppfordrer samtidig alle som gjør boikottvedtak, til også å utfordre andre fagforeninger og -forbund til å gjøre det samme. Utfordringene kan registreres her! De blir publisert på nettet, og melding om dette sendes til den utfordrede foreningen. Slik håper vi flere vil stimuleres til å ta stilling.

Nettstedet vil publisere alle vedtak om boikott og sanksjoner fra fagbevegelsen, samt enkelte andre organisasjoner, så sant de ikke inneholder antisemittiske, rasistiske eller klart lovstridige formuleringer.

LO i Bergen og Omland støtter altså ikke nødvendigvis alle vedtak som publiseres på nettstedet. Vi vil likevel være romslige med å publisere, fordi vi ser dette som en bred kampanje, der det vil være plass for innsats på mange felt, og med forskjellig styrke.

LO i Bergen og Omland kan nås på e-post christopher.beckham@lo.no

Folkeferie blir til LOfavør Feriereiser

Ferietilbudene med særskilte rabatter til LO-organiserte bli nå markedsført under navnet LOfavør Ferie-reiser.

Folkeferie endrer strategi og vil heretter markedsføre seg under nytt navn. Hensikten er å bedre få fram den utviklingen som har skjedd i utvalget av produkter de senere årene, og knytte reisetilbudene nærmere opp mot øvrige medlemsfordeler under LOfavør konseptet.

Bedre produkter

LOfavør Feriereiser har avtaler med de fleste anerkjente charteroperatører. I tillegg til dette nyter LO-organiserte godt av LO-rabatt på flere

- cruiserederier
- hotelltilbydere
- båtselskap
- leiebilselskap
- parkering og overnatting på Gardermoen
- Hurtigruten
- turoperatører på skreddersydde reiser

På de fleste reiser hos disse turoperatørene gir LOfavør Feriereiser LO-medlemmene 5 % rabatt.

Bedre service

LOfavør Feriereiser driftes av VIA Tours Kongsvinger. VIA Tours er en av Norges største rendyrkede reisebyråkjede for ferie- og fritidsmarkedet. LO-forbundene er medlemmer av LOfavør Feriereiser (Folkeferie) og det er utarbeidet en plan for hvordan man bedre skal kunne tilby produktene til LOs medlemmer gjennom forbundene.

Praktiske endringer:

Det er utarbeidet en ny profil for LOfavør Feriereiser.

Den nye profilen vil være synlig på nettsidene www.lofavor.no/ feriereiser og på www.lo.no.

Nettsidene vil fortsatt fortelle medlemmene om hvilke samarbeidspartnere LOfavør Feriereiser har, men produksjon av Folkeferie-katalogen opphører.

Telefonnummer er som før: 810 00 180 – 815 32 600

Mailadresse gjøres om til feriereiser@lofavor.no.

LOfavør Feriereiser er et reisebyrå for LO medlemmer, og inngår som en av medlemsfordelene under LOfavør konseptet. Konseptet tilbyr LO-organiserte rabatt på reisen. Hvilke turoperatører LOfavør Feriereiser har avtale med, og hvor stor rabatten er, kan du lese om på nettsidene.

I 2008 omsatte Folkeferie (nå LOfavør Feriereiser) reiser for 36 millioner til LO medlemmer. Til sammen fikk disse medlemmene 1,9 mill. i LO rabatt.

ISTID

Siste tids hendelser på Island der en fislevulkan har støva litt, kan kanskje hjelpe oss med å sette ting litt i perspektiv.

Geir Løkke

Perspektiv 1

En skikkelig stor vulkan, en såkalt supervulkan, kan utløse istider. Muligens utløste en supervulkan på Sumatra siste istid. Og vi venter i spenning på når Yellowstone (eneste sted med «levende» supervulkan) går i lufta – neste sekund eller om 10000 år.

Ut over forsinkelser av flyruter vil en ny istid nok være litt mer plagsom enn en vulkan under isbreen Eyjafjellsjökulen. Det kan til og med tenkes at Aftenposten vil se litt flaut på sitt eget oppslag i nettutgaven sin 16. april, med overskriften; **Vulkan-asken fra Island kan ha skitnet til biler i Norge!**

Som om ikke det er nok, så kunne TV2 melde at 80 norske cheerleaders kanskje ville få knust drømmen sin; å delta i verdensmesterskapet i USA, siden flyene kanskje ikke kunne fly. I tillegg kunne NTB fortelle om charterturister som hadde pådratt seg diaré i Egypt og som måtte ta buss fra Athen til Oslo, nonstop!

Perspektiv 2

Her et lite tankeeksperiment i form av en tenkt telefonsamtale, etter at en supervulkans utbrudd har satt i gang neste istid:

Europa: *Hei Afrika*

Afrika: *Hei Europa. Er det du som ringer! Hvordan står det til?*

Europa: Jo, det er litt derfor vi ringer. Dere skjønner, vi sliter litt for tida på grunn av dette vulkanutbruddet og påfølgende istid.

Afrika: Åh?

Europa: Ja. Vi har nå 15 kulleggrader på en varm sommerdag.

Afrika: Det høres ille ut! Vi kan være dere behjelpelig med noen ulltepper.

Europa: eh... det høres jo snilt ut. Men vi har andre problem også. Vi har ikke noe mat! Og husene våre er nå dekt av 200 meter is!

Afrika: Ikke noe problem. Vi setter opp en luftbro med ulltepper, mat og telt. Skulle bare mangle. Vi har jo igjennom tidene mottatt masse mat dere ikke har hatt bruk for, så det vil være en glede å kunne gi noe tilbake.

Europa: Vel, takk for det. Men det vi egentlig tenkte var om det var greit at vi kom ned til dere?

Afrika: La oss se: Dere som har sendt oss fiskemel mens dere har fisket opp all fisken langs kysten vår, nektet oss å komme opp til dere når vi har sagt at tørken tok all maten vår, og solgte våpen til tvilsomme krigsherrer som igjen slaktet tusener på tusener av oss – dere vil nå gjerne komme ned til oss?

Europa: *eh.. Ja?!*

Afrika: Det vil være ødeleggende for våre kulturer hvis vi plutselig ble oversvømt av europeere. I tillegg er det jo ikke rettferdig at alle godene vi har opparbeidet nå etter at klimaforandringene har gitt oss det klimaet dere hadde før, skulle bli delt med dere som ikke er født her!

Europa: Vær så snill! Vi fryser og sulter i hjel!

Afrika: Vi skjønner at situasjonen er fortvilt, men det er ikke så mye vi kan gjøre. Enkelte av dere kan kanskje komme inn som flyktninger, men da må dere først begynne å krige med hverandre. Å sulte i hjel gir ikke flyktningstatus. Men hvis det derimot er en fare for at dere blir drept, da har dere mulighet til å søke om asyl.

Europa: Hva!? Det er jo hjerteskjærende! Her fryser og sulter vi i hjel, og dere sitter der nede og regulerer hvilken død som teller for å kunne hjelpe oss? Dessuten har vi jo ikke engang noen våpen!

Afrika: *No problem! Vi har masse våpen liggende rundt her som vi har sluttet å bruke. Dere kan få dem.*

Og husk at det skal søkes om asyl i eget hjemland. Kommer dere hit uten først å ha søkt om asyl blir dere sparka på hue og ræva ut med en gang.

Europa: Søke om asyl her!? Hvordan skal vi komme til ambassadene Deres her? De er jo også dekket av 200 meter is!

Afrika: Begynn og grav! Og husk at vi synes veldig synd på dere. Det er virkelig ille at dere har det sånn som dere har det.

Men se det positive i situasjonen: Nå er ikke Isbjørnene dere syntes så synd på utrydningstruet lenge!

fra SJAKTA

Navn: Dan Terje Rønning

Alder: Ca 30

Klubb: Reber Oslo

Bosted: «Grorud Valley»

Stilling: Heismontør

Verv: Klubbleder og nestleder HMF

Av Tor Erik Lundberg

Dan Terje er en av de nye unge lovende tillitsvalgte innenfor HMF. Med sine 30 år og 11 år i sjakta har han allerede påtatt seg tunge verv som klubbleder i Reber Oslo, og er dessuten nyvalgt nestleder i foreninga. *Heismontøren* har i den anledning tatt en prat med trønderen, og det blir neppe det siste vi hører fra ham. *Heismontøren* ønsker han samtidig lykke til med oppgavene.

Når begynte du i faget?

Jeg begynte som lærling i faget i 1999 og tok fagbrevet i februar 2002.

Hvor lenge har du jobbet i Reber?

Jeg kom til Reber da jeg flyttet til Oslo i september 2006. Jeg jobbet tidligere i Kone Trondheim hvor jeg startet min karriere som heismontør.

Hvorfor flyttet du til Oslo?

Det hele begynte med at min daværende samboer bestemte seg for å flytte ned til Oslo. Jeg liker storbylivet og nye utfordringer, så jeg bestemte meg etter hvert for å flytte etter. Selv om jeg nå har flyttet for meg selv, så har jeg bestemt meg for å bli boende. Oslo har også et klima som passer meg mye bedre, i tillegg til at det er et bra utgangspunkt for å dra på tur.

Hvordan trives du?

Kjempebra! Reber Oslo er en veldig bra arbeidsplass med et godt arbeidsmiljø og mange dyktige montører innenfor faget.

Hva synes du er bra med faget?

Faget er utrolig spennende med stor variasjon i arbeidet, og mange forskjellige heistyper. Det er også et fag som er fullt av god historie og en del morsomme myter. Videre så er opplæringssenteret vårt en veldig bra ting!

Jobber du på mest på service eller montasje?

Jeg har jobbet på service helt siden jeg kom hit til Reber. Har hatt en stor servicerute, noe som har gjort overgangen til montasje vanskelig. I forbindelse med at jeg nå har blitt klubbleder, så har jeg redusert serviceruta mi betydelig, og planlegger nå å få litt tid på montasje.

Når ble du engasjert i tillitsmannsarbeid?

Jeg var lokal tillitsmann i Kone Trondheim i to år. Dette fikk meg interessert, og etter streiken mot sosial dumping ble jeg engasjert. Først etter at jeg hadde lest historiebøkene våre skjønte jeg hvor viktig jobb de tillitsvalgte gjør for faget vårt.

Hvilke verv har du hatt i klubb og forening?

Tillitsmann i Kone, Sekretær i Reberklubben, Styremedlem i HMF og nå den senere tid nyvalgt leder av Reberklubben i Oslo og nestleder i HMF.

Hva er det som engasjerer deg mest i klubb og foreningsarbeid?

Jeg er opptatt av at man skal ha det fint på jobben og få riktig lønn for den jobben man gjør. Jeg tror at den utviklinga vi har hatt i faget og byggebransjen generelt, har gjort noe med engasjementet mitt.

Hva irriterer deg mest?

Folk som ikke holder avtaler, enten det er klokkeslett eller sårne med signaturer på.

Hva bedriver du tiden med når du ikke er skur heis?

Jeg er veldig glad i å reise. Storbyturet foretrekkes, men når det blir for mye mas, tar jeg gjerne en tur på sjøen eller i fjellet. Står en del på ski og er en aktiv gokartkjører. Ellers er jeg engasjert i styret i sameiet jeg bor i, hvor jobben min blant annet er å passe på at heismontøren gjør det han skal.

Hva skal du gjøre i sommer?

Jeg har ikke fått tid til å tenke så langt enda, men jeg går ut ifra at det blir en og annen storbytur.....

Verv i Heismontørenes Fagforening per 13.04.10

Styret

Verv	Periode	Navn	Telefon privat	Mobiltlf	E-post
Leder	10-12	Per Arne Jensen Salo	22 68 99 47	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
Nestleder	10-12	Espen Milli	21 92 13 02	902 07 501	espen.milli@chello.no
Nestleder	09-11	Dan Terje Rønning		905 77 667	danterje@gmail.com
Sekretær	09-11	Vidar Holm	63 879 793	970 62 663	vidar.holm@heis.no
Studieleder	10-12	David R. Andersen		480 06 131	david.andersen@heis.no
Kasserer	10-12	Steffen Yttervik		932 21 959	kasserer@heis.no
1. styremedlem	10-11	Tor Moen	35 53 67 03	909 16 330	tor.moen@heis.no
2. styremedlem	10-11	Thomas Skoglund		922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
3. styremedlem	10-11	Bård Navrud		905 57 919	baard.navrud@heis.no
4. styremedlem	10-11	Jan-Erik Hengsle		959 86 218	jan-erik@fallskjerm.no
5. styremedlem	10-12	Jan Refsnes	51 66 78 04	918 72 686	janrefsn@online.no
6. styremedlem	10-11	Trond Polden		415 60 675	trond.polden@bluezone.no
7. styremedlem	10-12	Rune Larsen	67 56 1452	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Ungdomsgruppe					
Lærlingerepresentant	10-12	Erik L. Tenden		414 98 209	eriktenden@hotmail.com
8. styremedlem	10-12	Vidar Nordtvedt		907 45 270	radividar@hotmail.com
9. styremedlem	10-12	Edmund Berget		930 45 646	eddie_kick_ass@hotmail.com
10. styremedlem	10-11	Ingrid Overholdt		916 64 271	ingridoverholt@hotmail.com
11. styremedlem	10-11	Tore Iversen		959 86 206	iverstore@gmail.com
12. styremedlem	10-12	Tom Kristian Hetland		994 15 603	tohetlan@bbnett.no
13. styremedlem	10-11	Markus Hansen		469 13 040	markus_man87@hotmail.com
Andre oppgaver					
Akkordkontrollør	08 - 10	Bård Navrud		905 57 919	baard.navrud@heis.no
HMS-ansvarlig	07 - 09	Stian Olsen		951 91 567	stianolsenn@yahoo.no
Lærlingansvarlig	08 - 10	David R. Andersen		480 06 131	david.andersen@heis.no
Redaktør/nettansvar	09 - 11	Geir Eigil Løkke	22 75 00 85	908 77 082	geir.lokke@heis.no
Sekretær		Bjørn Tore Egeberg			bjorn.tore@heis.no
Landsstyreprerentant		Terje Skog		908 77 069	terje@elogitao.no
Landsstyreprerentant		Vidar Holm		970 62 663	vidar.holm@heis.no
Avdelinger					
Bergen	09 - 10	Tore Hansen	56 14 05 67	915 95 397	tore.69@hotmail.com
Drammen	08 - 10	Tommy Hansen		911 14 906	tommy_husaberg@hotmail.com
Hedmark/Oppland	09 - 11	Lasse Aga	62 53 57 70	901 51 334	laga@broadpark.no
Kristiansand					
Møre og Romsdal	08 - 10	Erlend Andberg		911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Nord-Norge	08 - 10	Jan Wahlgren		951 91 583	jab-wa@online.no
Oslo	10 - 12	Per Arne Jensen Salo	22 68 99 47	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
Stavanger	09 - 11	Jan Refsnes	51 667 804	918 72 686	janrefsn@online.no
Trondheim	09 - 11	Edmund Berget / Vidar Nordtvedt			trondheim@heis.no
Vestfold/Telemark	09 - 11	Terje Haugen		917 46 885	terje.haugen@c2i.net
Østfold	09 - 11	Tor Erik Lundberg		951 91 560	torerl@online.no
Klubber					
Otis	Hovedtill.	Thomas Skoglund		922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
Otis	Oslo	Tommy Rønning		901 11 690	tommy.ronning@otisklubben.no
Euroheis	Oslo	Frode Stokke	22 29 10 90	975 61 580	eirstokk@online.no
Kone	Norge	Bård Navrud		916 34 682	baard.navrud@heis.no
Melbye	Oslo	Steffen Yttervik		932 21 959	steffen@teamstac.no
Reber Schindler	Hovedtill.	Tor Moen	35 53 67 03	909 16 330	tor.moen@heis.no
Reber Schindler	Oslo	Dan Terje Rønning		905 77 667	klubbleder.reber.oslo@heis.no
Stahl	Oslo	Espen Milli	21 92 13 02	902 07 501	espen.milli@chello.no
Stahl	Bergen				
Thyssen	Oslo	Jan-Erik Hengsle		959 86 218	jan-erik@fallskjerm.no
Ribe	Oslo	Bjørn Gundersen		957 98 987	bjorn.gundersen@heis.no
HK Service	Bergen	Kenneth Andberg		959 86 255	k_andberg@hotmail.com
Ing Stein Knutsen	Bergen	Yngve Larsen		992 56 725	ynglar@online.no
Heis-Tek	Bergen				
Heis-Tek	Oslo	Christian Østby		951 91 554	christian_oestby@hotmail.com
Heis-Tek	Tromsø	Tore Olsen		900 30 576	toreolsen74@yahoo.com
Uniheis	Oslo	Patrick Simonsen		982 30 875	patrick@uniheis.no
Avdeling					
Oslo	Adresse		Tlf.kontor	Telefaks	E-post
Bergen	Schweigaardsgt 34 f, 0191 Oslo		22 17 45 50	22 17 45 53	foreninga@heis.no
Trondheim	Kalfarv. 71, 5018 Bergen		55 368766	55 36 55 77	bergen@heis.no
Stavanger	Postboks 9254,7424 Trondheim		72 848390	72 84 83 90	trondheim@heis.no
Kone	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger		51 840460		janrefsn@online.no
Thyssen	c/o HMF				baard.navrud@heis.no
	c/o HMF				tke.klubb@thyssenkrupp.no